

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tež
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Na delo!

Nastopil je adventni čas. Še štiri tedne do Božiča, še pet do Novega leta. Vreme ne pripušta drugega dela, kmet se ozre po domačem. Čas je za popravilo orodja in ostalih domačih potreb.

V cerkvi čujete ta čas: Pripravljajte pot Gospodovo! In mislim, da ga ni pripravnejšega časa tudi za naše notranje, domače strankine organizacijske zadeve, nego je adventni čas in zato, tovariši, Vas kličem na delo.

Dokler ne bo kmet toliko zavezan, politično dozorel, samozavezan in strankarsko-politično trdno organiziran, da bo vzel vso politiko v svoje roke, tako dolgo naj ne veruje v boljšo bodočnost. Samo iz njegove lastne moči more priti odločitev in od nikoder drugod!

Kaj je politika?

Politika je — kratko povedano — delo za javni blagor, je skrb za skupno javno gospodarstvo. Vsakega nas posameznika gospodarski, socialni in kulturni interes pa je istočasno del javnega, skupnega interesa. Jasno sledi iz teh besed, da nihče ne more dandanašnji bežati od odgovornosti za javni blagor in za skrb skupnega gospodarstva. Ker živimo v dobi demokracije in v ustavni parlamentarni državi, je ta naša odgovornost podvojena. Zato trdim: kolikor je kmet dolžan gnojiti, orati in sejati, kolikor je dolžan kositi, žeti, krmiti in vse leto težko in trdo delati, toliko je tudi dolžan se brigati in zanimati za politiko. In to počenši od vaške, mimo občinske, pa mimo srezke in oblastne do najvišje državne politike, do notranje in zunanje. Povsod lahko odločati s svojo kroglico, povsod lahko uveljavljati svojo pravico in besedo, če si tega svesten in razborit in da si pametno politično organiziran. Če kdo drugače misli, je podoben človeku, ki se sicer pošteno trudi, da prisluži svoj hlebec kruha, a ko ga je treba rezati, gre k drugemu in ga prosi, naj mu reže koščke od njegovega hleba.

Potreba kmetške stranke.

Politično se torej kmetje moramo udeleževati in uveljavljati, če ne bomo dobivali od našega hleba premajhne koščke. Če pa hočemo, da bo to udeleževanje nam v korist in ne drugim, moramo imeti svojo kmetško stranko. Stranka je torej samo orodje za doseganje postavljenih si ciljev. Zato mora kot orodje biti izdelana tako, da lahko

služi svojemu namenu. Naša Slov. Kmetška Stranka po mojem mišljenju odgovarja temu namenu in služi temu cilju in če po mišljenju mnogih tega ne dosega v polni meri, ni kriva toliko stranka, nego oni, ki stoje ob strani, gledajo dobrohotno ali morda celo ne in čakajo ter kvečjemu kritizirajo. In da bo boljša, na to Vas kličem in prosim v današnjem članku.

Stranka je torej orodje ali instrument in vsako orodje potrebuje ali čiščenja, skratka nege, skrbi in dela.

Ali stori vsak pristaš svojo dolžnost?

In vprašam Vas takoj vse prav dobre, dobre ali vsaj srednje dobre pristaše in tovariše: ali smo vselej in povsod storili za stranko našo polno dolžnost? Ali smo storili vsi in vselej vsaj ono, kar smo mogli in znali storiti za našo stranko? Bojim se, da bi ob vestnem izpraševanju vesti prišli do jako zanikajočega odgovora. Mesto tega naredimo rajši sklep, da hočemo popraviti v bodoče, kar smo zamudili doslej.

Pripravljajte pot Gospodovo, bo donelo z lec, in vsporedno k temu Vam kličem: Pripravljajte pot Vašemu gospodarskemu odrešenju in lepši bodočnosti Vaših otrok. Na delo tedaj, kajti brez muje se čvelj ne obuje!

Naše zimsko delo.

V adventnem času je najlepša prilika za politične razgovore. Popoldnevi in večeri so dolgi! Vsak zaveden pristaš SKS je dolžan, da razširja naš kmečki evangelij med nezavednimi tovariši. Uveril sem se, da morda tu in pa tam samo kakšen pokvarjen gospod nasprotuje našim težnjam iz zlobe, medtem ko drugod organizirani kmetje in drugi podeželski sloji samo iz nevednosti. To nevednost pobijati je bogu dopadljivo delo in v ta namen naj služi tudi sveti adventni čas.

Tudi je sedaj najlepša prilika za ustanavljanje krajevnih organizacij naše stranke v krajih, kjer jih še ni. Vsaka zavedna slovenska občina mora imeti tudi našo krajevno organizacijo. Kjer bi to nikakor ne bilo mogoče — v kar pa ne verjem — potem naj se v takih krajih postavi vsaj par dobrih, neustrašnih naših zaupnikov. Poleg novih krajevnih organizacij pa naj se v ta čas povsod prenavljajo stare organizacije s tem, da se sklicujejo občni zbori ter se novi odbori po-

večavajo in proširavajo zlasti z novimi, mladimi, zvestimi močmi. Samo delo je življenje, nedelo je spavanje, a spavanje je politična smrt. Takšne smrti naj se boje krajevne organizacije in naj se je boji cela stranka.

Krajevne organizacije naj se mnogo zanimajo za strankino tajništvo in obratno. Tudi malenkosti so važne in zlasti v politiki se dostikrat ne ve, kaj je malenkost in kaj prvovrstna važnost. Življenje, zlasti politično, je kakor mozaik, ki je sestavljen iz samih malih kamenčkov, a vendar nudi celota lepo harmonično sliko.

Strankin tisk.

Najvažnejši del strankinega orodja je strankin tisk. Naše stranke glavni organ je »Kmetški list«. Ne sme biti pristaša naše stranke, ki bi ne bil njegov naročnik! Toda to še ni dovolj: »Kmetški list« ni samo strankino orodje, nego je tudi njeno orožje. V njem napadamo in se borimo za strankina načela in njen program, v njem pa se tudi branimo napadov naših nasprotnikov. Zato ga vsi nasprotniki sovražijo in preganjajo ali prav zato ga moramo toliko bolj ljubiti mi. Ljubiti in podpirati ter skrbeti zanj z denarjem, z dopisi, članki, novicami in vsem, kar ga dela zanimivega, boljšega, popolnejšega. Vsak letošnji naročnik mora skleniti, da bo v adventnem času nabral vsaj še dva nova naročnika in pobral tudi naročnino. Ne pustite delati samo

nekoliko poedincev, vsi in vsak je poklican. Učite se od nasprotnikov in jih skušajte še prekositi! Zakaj bi bil kmet vedno zadnji!

Poleg »Kmetškega lista« pa ne pozabite »Kmetijske Matice«, »Grude« in »Kmetijske Tiskovne zadruge«! Težka je gospodarska kriza, povsod manjka denarja, kmetški pridelki nimajo cene, revščina je povsod, toda baš za kmetški tisk tega ne sme manjkati. Šteti naj se drugod!

Ne pozabite na tiskovni in kmetški sklad!

Kadar ste zbrani na veselejših sestankih, kakor na svatovščinah, botrinjah, sejnih ali kakšnih drugih veselih rodbinskih dogodkih, ne pozabite na strankin sklad! Stranka vodi vojsko in vojska potrebuje denarja! Priredite v vsakem kraju vsaj eno veselico na leto v ta namen! Ne veste koliko drugi sloji žrtvujejo za vzdrževanje svojih strank! Storimo tudi mi isto, ako hočemo, da bo našemu prizadevanju sledil uspeh. Zrno do zrna pogača, kamen na kamen palača!

Upam, da moje besede niso glas vpajočega v puščavi, da ne bodo bob ob steno, nego da bo vsak tovariš in vsaka tovarišica razumela moje besede tako, kakor so mišljene in kakor zaslužijo na korist kmetškega prebivalstva Slovenije in da nas bo po sedanjem adventnem delu našlo Novo leto pripravljene in na pot prepasane.

Ivan Pucelj.

Ali je to „blejski sporazum“?

V vroči volilni borbi, ki jo nam je prineslo letošnje poletje, je igral velikansko vlogo »blejski sporazum«, t. j. pogodba, ki je predsednik vlade dr. Vukičević in predsednik SLS dr. Korošec sicer nista sklenila na Bledu (ampak že prej v Beogradu), pač pa sta jo pri dobri večerji nekoliko zamočila, da bi lahko verni slovenski svet rajši verjel, kako silnega pomena in od kako ogromne koristi bo ta »sporazum« za celo Slovenijo, zlasti pa za slovensko gospodarstvo.

Obljube in dejanja.

Le zamislimo se za nekaj mesecev nazaj in se spomnimo, kaj je sam dr. Korošec na svojem shodu ljudem vse obetal na račun tega sporazuma. On je obetal izenačenje davkov (kar so nepoučeni ljudje smatrali ob enem za znižanje dav-

kal), on je obetal za samoupravo denar, ki ga bo odstopila država, (tu so se ljudem kar skomine dvigale po nekdanjih lepih časih, ko je vsak kmet dobil pri deželnem odboru kakšno podporo, samo če je bil eseslar), obetal je delavcem nebesa že na tem svetu, ki jih bodo ustvarili trije »delavski« zastopniki SLS, predvsem dr. Gosar, obetal je, da se bodo gradile nove železnice (ki pa jih bodo gradili gospodje, ki nimajo s parlamentom in s »sporazumom« nič opraviti!) in še mnogo drugih stvari. Lahkoverni ljudje so res verjeli gospodu dr. Korošču, ki je govoril ljudem v duhovniški obleki, in verjeli so tudi drugim gospodom, njegovim stanovskim tovarišem, ki so ljudem mogoče še lepše govorili kakor sam vodja SLS. Vse se je tajalo po deželi same sreče in veselja in kroglice je za SLS kar deževalo.

Danes pa se ljudje vprašujejo: Kako pa to, da še ni nikjer tistega mleka in medu, ki so ga gospodje za časa volilne dobe kar na škafe in vedre razlivali po celi Sloveniji? Kje so dejanja?! Žalosten odgovor se glasi: Nič ni! Nikjer ni nič!

Državni proračun.

Najvažnejša stvar v privatnem in v državnem gospodarstvu je proračun. Proračun pove, koliko bomo denarja izdali za državne potrebe, in potem pove, za katere državne potrebe. Pove pa tudi, koliko bo treba denarja potegniti iz ljudskih žepov, da se pokrijejo stroški, ki jih je dovolil »parlament« (ki ga v resnici pri nas ni, ker odločujejo o najvažnejših zadevah čisto drugi krogi kakor parlament).

Vsi se še dobro spominjamo, da je znašal lanski proračun okoli 11 milijard dinarjev. Spominjamo pa se tudi še vsi, kako strahovito so klerikalci kričali proti temu proračunu. Oni sami so ga sicer odobrili in lanski proračun je bil samo ž njihovimi glasovi sprejet, ker so bili takrat v vladi. Izgovarjali pa so se gospodje s tem, da oni tega proračuna niso naredili, ampak da so ga morali prevzeti od prejšnje vlade, v kateri je sedel še Radić, a zaradi prekratkega časa, so rekli, že izgotovljenega proračuna niso mogli več izpremeniti (kakor da pri nas ne bi poznali takozvanih »dvanajstin«, t. j. proračuna za 1, 2 ali več mesecev. Ker ima leto 12 mesecev, se imenuje proračun, ki je veljaven le za 1 mesec, »dvanajstina«). Da odvrnejo krivdo od sebe, so kričali in zijali na Radića in na radičevce kot besni, kar se gotovo še vsi spominjate.

Kako pa je z letošnjim proračunom? Letos ni bilo tistega »prokletega Radića« v vladi, ampak državni proračun so izdelali letos srbijski radikali in njihovi pokorni slovenski klerikalni hlapčki sami, prav sami! Letos ta pokvarjena gospoda ne more nikogar drugega dolžiti, da je kaj zagrešil, ampak mora sama nositi odgovornost! A kakšen je letošnji državni proračun? Čujte: Letošnji državni proračun znaša skoro 11 in pol milijarde dinarjev, on znaša skoro za 200 milijonov dinarjev več kakor je znašal proračun, za katerega so nalagali odgovornost Radiću, obenem pa izkazuje letošnji proračun še primanjkljaj v znesku nekaj stotin milijonov!

To je prvi rezultat »blejskega sporazuma«, ki ga je sklenil dr. Korošec v imenu SLS z velesrbsko radikalijo!

Izenačenje davkov.

Poročali smo že, da so radičevci — o, ti »prokleti« radičevci! — predlagali znova tudi v sedanjem parlamentu, naj se takoj postavi na dnevni red od njih že zdavnaj izdelani zakonski načrt za izenačenje davkov. Zahtevali so tudi, naj se njihovemu predlogu prizna nujnost.

Velesrbska radikalija in ž njo na življenje in smrt združeni slovenski klerikalci pa so vse radičevske predloge o izenačenju davkov gladko odklonili, pa čeprav sta predsednik vlade g. Vukičević in nje-

Današnji številki smo priložili

POLOŽNICE

vsem cenj. g. naročnikom ter prosimo, da bi blagovolili naročnino za l. 1928, ki znaša kakor doslej Din 30.— za celo leto, z event. zaostankom iz letošnjega leta, najpозnejše do konca decembra nakazati. Koar pa bo nakazal naročnino takoj, ko prejme položnico, mu bo uprava prav hvaležna.

»Kmeti list« bo prinašal v bodočem letu poleg politično-gospodarskega dela, novic iz celega sveta, gospodarskih razprav in receptov in tudi zanimive podlistke izpod peres naših priznanih najboljših pisateljev, tako, da bo ustrezna želja vsem.

Uverjeni smo, da boste znali ceniti to prav vsi pristaši, zlasti pa starejši bojevniki za kmetstvo misel, in da boste s prijazno besedo uplivali na svoje sosede ter prijatelje, ki jim je naš list in ves kmeti pokret v naši državi drugace pri srcu, pa se še niso odločili, da si naroče naš list.

S pridobivanjem čimvečjega kroga čitateljev boste storili in dosegli za to veliko kmeti idejo največ.

Upravništvo.

gov oproda dr. Korošec ves čas volilnega boja gonila lajno o izenačenju davkov!

Ali je to poštenost? Ali je to iskrenost? Dejanja dokazujejo, da volilcev še nikdar ni nihče tako »potegnil«, kakor sta jih ta dva gospoda.

Clovek bi mislil, da se SLS zaveda, kaj pomeni izenačenje davkov za Slovenijo. Če se pa kdo važnosti kake stvari zaveda, bi pričakovali, da si bo izenačenje davkov g. dr. Korošec pogodbeno zasigural. Toda nikjer nič!

To je drugi rezultat slavnega »blejskega sporazuma«.

Država in samouprave.

Na svojih shodih je dr. Korošec slovenskim volilcem obetal, kakšnih dobrobit bodo deležni Slovenci, ko bo država podprla samouprave tudi denarno, t. j. da ne bo prepustila samoupravam samo izvedbo raznih nalog, ampak da bo prepustila samoupravam tudi potrebni denar.

Deloma je država splošni želji ljudstva res ugodila: Delo je že prepustila oblastnim samoupravam.

Kako pa je z denarjem?

Čujte in strmite: Za vse bolnišnice v obeh slovenskih oblasteh, za vse kmetijske šole in drevesnice, za vse okrožne zdravnike, za vzdrževanje nekaj stotin kilometrov cest in za vzdrževanje več dobrodelnih zavodov v Sloveniji je država določila za celo Slovenijo recí in piši: Trideset milijonov dinarjev!

Ubogi bolniki in slepci, ubogi otroci! To bodo stradali!

Na drugi strani pa vemo iz podatkov bivšega radičevskega ministra dr. Krajača — o ti »prokleti« radičevci! — da pride v Slovenijo na vsako osebo, torej na vsakega otroka ali starca, celih 1035 dinarjev na leto, v Srbiji pa komaj 400 dinarjev! Okoli 800 tisoč Slovencev plača ena leto skoraj 900 milijonov dinarjev državnega davka (kje so pa še občinske in druge doklade!), v Slovenijo pa pride nazaj od tega denarja niti 300 milijonov dinarjev v obliki uradniških plač. Državi ostane torej našega denarja nad pol milijarde na leto! In sedaj nam ravno ista državna uprava milostno dovoli za vse zgoraj našte-

ustanove celih beraških 30 milijonov dinarjev!

Dejanja torej kažejo, da si dr. Korošec v svojem »blejskem sporazumu« ni za Slovenijo nič izgovoril — in to je tretji rezultat slavnega »blejskega sporazuma«!

Slovensko vseučilišče.

Najvažnejša naša kulturna ustanova je naše vseučilišče v Ljubljani. Po svoji kakovosti je naše vseučilišče gotovo najboljšo v naši državi, čeprav je najcenejše. Sedaj pa smo dobili naenkrat v roke osnutek finančnega zakona za prihodnje leto, in tam se daje v § 44 finančnemu ministru pravica, da nam lahko brez nadaljnega ukine ali celo vseučilišče ali pa vsaj nekatere njegove dele! (O tej zadevi pišemo podrobneje v posebnem članku, op. ur.).

Dr. Korošec in njegova SLS bi morali vendar vedeti, da se poskuša, spraviti nas ob naše vseučilišče, vedno ponavljajo vsako leto. Zato bi človek mislil, da bo pri sklepanju »prijateljstva« z velesrbsko radikalijo dr. Korošec nekoliko mislil tudi na to in da si bo v pogodbi izgovoril vsaj nemoten obstoj slovenskega vseučilišča! Ja — jok! Dejstvo je to, da tako na debelo še nikdar niso naskočili v Beogradu slovenskega vseučilišča v Ljubljani kakor baš letos!

To je četrti rezultat slavnega »blejskega sporazuma«!

Država in katoliška cerkev.

Vse to, kar smo doslej naštevali, so pa samo prosvetne zadeve in eden ali drugi bi lahko rekel: »No, ja, dr. Korošec je duhovnik in SLS je verska stranka — zato se za prosvetne zadeve ne more toliko brigati kakor za vero in katoliško cerkev!«

Oglejmo si torej proračun ministrstva za vere, mogoče bo tam kaj zadišalo po slavnem »blejskem sporazumu«. A kaj vidimo tam?

Mi vidimo, da je proračun ministrstva za vere baš v onih točkah, ki se tičejo katoliške cerkve, silno manjši kakor je bil lansko leto, ko so ta proračun sestavljali tisti prokleti »brezverski« radičevci!

Proračun za potrebe katoliške cerkve je letos, ko je za proračun v polni meri soodgovorna tudi SLS

kot odlečilna vladna stranka, takoj majhen in tako »oštucan«, da se nad tem zgražajo celo zagrebški prostozidarski listi!

To je peti rezultat slavnega »blejskega sporazuma« in njegova krona. Če SLS kot izrazito verska stranka ni mogla (ali pa ni hotela) doseči niti za svojo vero tega, kar neobhodno potrebuje, kaj naj potem sploh pričakujemo od nje?!

Kaj pa je SLS vendar dosegla?

Nekaj pa je SLS s svojim »blejskim sporazumom« vendarle dosegla.

Dosegla je, da ima v vladi svojega zastopnika, ki vleče ministrsko plačo, in dosegla je, da more ta minister v svojem resoru spraviti v službo kakšnega svojega agitatorčka. A še ta bo v službi le tako dolgo, dokler ne pride nov minister...

Dosegel pa je dr. Korošec še nekaj, kar je silno važno: On je dosegel, da se velesrbijska radikalija vedno lahko sklicuje na to, da je letošnji, za Slovenijo in za vse prečanske kraje sploh tako pogubni proračun podpisala in odobrila tudi Slovenska ljudska stranka...

Če se bodo n. pr. pritoževali Vojvodinci, bo predsednik vlade vedno lahko rekel: »E, pa kaj hočete? Ali ni tudi dr. Korošec prečan? In on je proračun odobril — torej ne more biti tako slab!«

Tako bo velesrbska radikalija nesrečno politiko Slovenske ljudske stranke izigravala na celi črti, dr. Korošec pa bo moral nemo stati ob strani in mirno gledati, kako velesrbska radikalija pod njegovo soodgovornostjo ruši in lomi vse, kar so prečani še do danes ohranili!

To je šesti rezultat slavnega »blejskega sporazuma«.

Naše besede — uresničene!

Ko se je poleti enkrat razvedelo, da sta sklenila Vukičević in dr. Korošec svoj slavni »blejski sporazum«, smo mi napisali, da bo dr. Korošec še silno glava bolela od njegove zveze z velesrbsko radikalijo.

Dr. Korošec in SLS nam niso verjeli. Zgodilo se je ravno nasprotno. Dr. Korošec je bil v svojih vodilnih govorih na svoj »sporazum« še silno ponosen in je rekel, da je SLS ta sporazum sklenila zato, ker imajo voditelji SLS silno dober nos za politiko!

Danes pa vidimo, da so morali biti voditelji SLS takrat, ko so sklepali svoj slavni »blejski sporazum« silno nahodni... Žalostno je pač to, da mora danes od takratnega nahoda voditeljev SLS trpeti vsa Slovenija in vsi prečanski kraji.

Zato sklepamo z besedami: Živijo slavni »blejski sporazum«! Živijo slovenski volici, ki so nanj verjeli! Le verjemite še naprej! Kadar bo prišlo v Slovenijo na vsako osebo ne po 1035 dinarjev, ampak po 3000 dinarjev ali pa 30.000 dinarjev davka na osebo, se bodo ljudem možgani že odprli, toda takrat brez »dobrega nosa« in brez slavnega »blejskega sporazuma«. I. P.

Smrt našega vino- gradništva.

Iz dana v dan opozarjam slovenko a pred vsem kmetsko javnost, kakšna nevarnost nam preti od sedanje vlade, v kateri je »odslej za vse slovenske zahteve in potrebe ne več samo 20 slovenskih poslancev, nego 133 skupnega radikalnega kluba.« To kar počenja sedanja vlada, ki je, kakor pravi sama, prišla, da popravi gospodarsko stanje v državi, ni delala še nikoli nobene dosedanje vlada, in vendar koliko so doslej zabavljali klerikalci še brez vsako vlado, v kateri oni niso sedeli. Grehi nad slovenskim narodom, a posebno še nad kmetskim ljudstvom se kopicijo dan na dan in bilanca vladanja SLS v letu 1927 bo strašna, zlasti za kmetsko prebivalstvo. Klerikalci kakor slepi in gluhi drve za cincarsko gospodo in pazljiv kroničar more zabeležiti gotovo vsake pol ure po kakšno novo gospodarsko, kulturno ali socialno nesrečo za slovenski narod, a največ za ubogo podeželsko ljudstvo.

Za vse te težke udarce nad ubogim ljudstvom pa nimajo ne srca in usmiljenja ne zmoglosti, sposobnosti in volje, da bi to odklonili in preprečili, nego iz vseh nesreč in nesrečnega ljudstva še noree brijejo, kar bom doli dokazal.

Klerikalne trgovske pogodbe.

Sedanja vlada — v kateri ima po besedah g. dr. Korošca SLS odločilno moč — je sklenila med drugimi nesrečami tudi trgovinsko pogodbo z Grčijo in Francijo. In v teh trgovinskih pogodbah je naša vlada pristala na zahteve Francozov in Grkov in znižala našo uvozno carino na grško in francosko vino od dosedanjih 120 zlatih dinarjev za 100 kilogramov brutto grškega ali francoskega vina v sodih na samih 45 zlatih dinarjev. Torej za skoro dve tretjini! 45 zlatih dinarjev se danes računa enajst papirnatih — od sto kilogramov vina v sodih torej samo 495 dinarjev. Če prištejemo k temu še poslovno pristojbino, ki znaša od 100 kg 3'30 papirnatih dinarjev ter prazno posodo, je več kakor jasno, da ne bo od litra grškega in francoskega vina več carine na naši meji nego največ 5 Din 50 par. Ker pa so francoska in zlasti grška vina najmanj polovico močnejša nego naša vina na Dolenjskem, Beli Krajini, na Bizeljskem, ter mnogo mnogo močnejša nego v Halozah in Ljutomeru ali celo Jaski, Sv. Ivanu Zelini itd., je več kakor jasno, da je sedanja vlada s to svojo trgovinsko pogodbo zadala smrtni udarec vsemu našemu vinogradništvu. Najlepše pa je to: Po pogodbi z Italijo veljajo za to državo vse tiste ugodnosti, katere bi dali z novimi pogodbami drugim državam. Po domače povedano: Poleg znižanja Franciji in Grčiji, dali smo znižano carino na okroglo 5 Din 50 par pri litri tudi Italijanom. Kaj se to pravi za naše ubogo slovensko vinogradništvo, bodo najbolje vedeli vinogradniki sami. Cele ladje vina bodo vozili iz Sicilije in grških otokov in ker so ta vina močna po 14

ali celo 15% alkohola, ga bodo lahko krstili z vodo in tako še za polovico znižali uvozno carino. Slovenski vinogradniki bodo pa lahko sadili fižol in krompir in gledali kako jim Italijani in Grki ali celo Francozi odnašajo njihov dosednji skromni zaslužek. In za vse to se ima zahvaliti slovenski vinogradnik »modri in prevdarni politiki« g. Korošca in SLS. Naj volilci Bele Krajine in Novega mesta ne pozabijo na posebno zahvalo g. katehetu in feldkuratu dr. Kulovcu, naj ne pozabijo volilci krškega okraja na globoko hvaležnost, ki jo za ta čin dolgujejo g. Sušniku, naj Haloze ne pozabijo na vrlega Vesenjaka, naj bodo Ljutomerčani dostojno hvaležni g. dr. Hohnjecu, naj z vsemi častmi sprejmejo Slovenske gorice »priljubljenega« g. Žebota, ko jim nosi za sv. Miklavža tako bogat dar!

Ko sem lani jaz pristal pri sklepanju trgovske pogodbe s Francijo (brez Grške!) na 80 zlatih dinarjev, kar bi na silno oddaljenost in dragi prevoz bilo dovolj zavarovano, kako so tulili in kričali klerikalci! Zdaj, ko so šli oni še za polovico doli, odprli zraven še Grčiji in Italiji. zdaj je pa to menda pravi nebeški blagoslov!

Dr. Korošec se iz vinogradnikov norčuje.

Zdaj pa še to, kako se iz te nesreče norca delajo! To pogodbo je sklenila vlada, v kateri sede klerikalci in v kateri se brez njihovega pristanka nič zgoditi ne more in ne sme. Jasno torej, da vse to odobravajo in da v vsem soglašajo! Ali oni drugi g. dr. Korošec, ki je predsednik Glavnega združnega saveza, ta pa je poslal vladi protest zoper takšno trgovsko pogodbo. Torej dr. Gosar jo odobrava, klerikalni klub pod predsedstvom dr. Korošca glasuje za njo, a drugi dr. Korošec, ki je predsednik vsega našega združenstva, ta pa protestira! Ali ni to višek nesramnosti nad ubogim slovenskim vinogradništvom?

In ob vsem tem bodo prihajali pred volitvami zopet in vedno samo s svojim starim orodjem, da vero branijo! Ljudstvo, spreglej!

Ivan Pucelj.

Brivni aparat 48—, 18—, 15—
Brivna garr tura 180—
Manikir garr itura 170—, 120—, 65—

Britve, Gillete, noži, žepni noži, škarje. Jamči se, da se prodaja blago samo najboljše kakovosti.

Veletgovina
R. STERMECKI, CELJE.
Nakupi primerno se povrne vožnja.

Zopet »tihotapstvo«?

Kakor doslej še vsako leto, tako se je tudi letos vnela ostra borba o tem, ali naj ostaneta v Zagrebu in v Ljubljani še nadalje obe vseučilišči, ali pa naj se eno ali drugo (ali pa obe) pošteno pristriže, oziroma kar ukine.

Posebno pozornost in ogromno ogorčenje je vzbudil čl. 44. predlaganega finančnega zakona za prihodnje leto. Če bi ta člen obveljal, bi finančni minister (!) — ne minister prosvete! — lahko kratkomalo vsa učilišča ukinitil, kakor bi se mu ravno zazdelo!

Jasno je, da se je proti taki gorostasni nameri vlade, ki je za predlog finančnega zakona odgovorna, (ker brez pristanka vlade finančni zakon sploh ne more priti pred parlament!), na Hrvaškem in v Sloveniji dvignil silovit odpor. V Beograd potujejo številne deputacije, sklicujejo se protestni shodi, dijaki štrajkajo.

»Kakor smo zvedeli, tisti del finančnega zakona, ki se nanaša na ukinitve posameznih fakultet, sploh ni bil v ministrskem svetu nikdar v razpravi in ni ministrski svet nikdar o njem sklepal!«

Tu človeku zastaja pamet! Da bi finančni zakon, ki je eden izmed najvažnejših, kar tako brez temeljite razprave prišel pred parlament, ne da bi se vlada prej o vsakem posameznem členu temeljito posvetovala — kdo naj to verjame? Ako pa ima »Slovenec« prav, potem je to dokaz, da je člen 44. letošnjega finančnega zakona ravno tako »utihotapljen«, kakor je bil po izjavah raznih klerikalnih ministrov »utihotapljen« v lanski finančni zakon zloglasni § 82, ki je odžrl slovenskim občinam in okrajem lepe milijone!

Reči moramo odkrito, da je to pač sijajna vlada, ki mirno trpi, da »razni tihotapci« tihotapijo v njene naivnejše zakone silno dalekosežne paragrafe, ne da bi odgovorni ministri kaj vedeli za to...

Glede § 82 je poslnac Pucelj že pred tedni interpeliral predsednika vlade, naj to »tihotapstvo« pojasni, kajti brezprimeren svetovni škandal bi bil to, če bi se pri nas posamezni paragrafi v zakone »tihotapili«. Do danes seveda še ni odgovoril in ga tudi ne bo! Belgrajska cindarija že ve, zakaj ne. Ampak tudi mi vemo, zakaj ne!

Jako čudno luč pa meče ta zakon na ministre SLS. Oni so sedeli v prejšnji vladi skupaj s srbijsko radikalijo in radikalijo jim je po njihovi lastni izjavi § 82 finančnega zakona lansko leto »utihotapila«, kar pomeni silovito moralno klofuto in izraz brezprimerne zaničevanja in podcenjevanja. Letos se ponavlja isto. Teda prav nič ne slišimo, da bi se SLS zgnila in proti taki ostudni žalitvi slovenskega ponosa protestirala, ali pa vsaj zagrozila, da s tihotapci ne more več sedeti za eno in isto mizo! Če to ni pasja ponižnost, potem ne vemo, kaj naj še tako imenujemo!

Stvar pa utegne biti koncem koncov tudi drugačna. Mogoče je tudi to, da je osnutek finančnega zakona

na za prihodnje leto bil vendarle vsem ministrom predložen (predložen bi pač moral biti!), ampak slovenski minister dr. Gosar osnutka morebiti ni niti prebral, ali pa ni razumel pomena § 44, če je osnutek prebral. Mogoče je potem pač, da se o »neklih delih« finančnega zakona res ni razpravljalo, ampak da so bili tisti »neki deli« sprejeti brez razprave, verjetno iz razloga, ker razprave nihče zahteval ni, tudi minister SLS dr. Gosar ne, (ker tega seveda storiti ni mogel, če zakona ni prebral!) Če stoji stvar tako, moramo pač reči, da dr. Gosar ne spada v vlado...

Na vsak način je cela zadeva za SLS silno neprijetna in poniževalna do skrajnosti. Če minister dr. Gosar zakonskega predloga ni prebral, ampak je zakonski predlog kar na slepo podpisal — in podpisal ga je, sicer ne bi mogel predlog biti objavljen in predložen parlamentu! — potem je to dokaz ali skrajne malomarnosti ali pa skrajnega nerazumevanja zak. predlogov. Če pa je imenovani paragraf res »utihotapljen« — potem naj pa SLS kot vladna stranka zahteva odločno, da vlada vendar enkrat tiste »tihotapce« poišče in jih pobesi, ne pa da še nadalje sedi skupaj v vladi z ljudmi, ki vladajo s pomočjo nemoralnega »tihotapstva« zakonov!

Tako silovitega političnega položaja SLS že dolgo ni doživela kakor ga je s tem, da je dr. Gosar kot minister podpisal osnutek finančnega zakona s § 44 vred, v Ljubljani pa SLS govori, da je ona »prvorobilica« za slovensko vseučilišče! To je politika za krave, ne za ljudi!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga s neomejeno soseso
Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1.

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din.
Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Ali veste?

Ali ne veste, da je tudi tisti papir, na katerem se tiskajo časopisi, treba plačati?

Ali ne veste, da je treba tudi tiskarje plačati?

Ali ne veste, da je treba za vsak izvod lista poštnino plačati?

Ali ne veste, da denar nikjer ne leti nikomur sam v naročje?

Sedaj to veste! Torej naročajte »Kmetijski list« in poravnajte takoj naročnino!

Klerikalna dvo- ličnost.

Prvi slučaj: Na zadnji seji ljubljanske oblastne skupščine je klerikalna večina sklenila pobirati poseben davek na gledališče vstopnice. Kakor smo že poročali, je bil ta davek tudi sprejet in čaka sedaj le še na potrditev nadzorne državne oblasti.

Novi davek je izzval v slovenski javnosti dvojen vtis, kakor vse, kar se zgodi v Sloveniji. Liberalna (večinoma mestna) gospoda je kričala proti davku, kar je popolnoma razumljivo, klerikalno časopisje pa je naravno moralo braniti sklep svoje večine.

V tej obrambi se je posebno odlikoval »Domoljub«, ki se je v tem slučaju postavil popolnoma na stališče, naj tisti, ki se hoče zabavati, svojo zabavo tudi sam plača, ne pa da bi jo plačeval kmet s svojim davkom, ki od gledališke zabave v mestu nima prav nič.

V stvari sami je stališče »Domoljuba« in SLS po našem mnenju popolnoma pravilno. To stališče je v glavnem tudi naše. Zato se v tej zadevi tudi ne obračamo proti »Domoljubu«.

Pribiti pa moramo nekaj drugega pri tej priliki. Slovensko gledališče v Ljubljani je bilo že večkrat v »krizi«, ker mu je država že večkrat poskušala znižati državno podporo, ki se plačuje iz davčnega denarja. Pri vseh takih prilikah pa je »Slovenec« zagnal divje vpitje proti znižanju državne podpore, ki teče iz davčnega, t. j. iz kmečkega denarja!

Enkrat torej je »Slovenec« za to, naj država vzdržuje gledališče iz davčnega (kmečkega) denarja, drugič pa je »Domoljub« proti temu! Kako to? Ali ni to dvoličnost? In sicer dobro preračunana dvoličnost, češ »Slovenec« kmetje itak bolj malo bero — torej je »Slovenec« lahko za gledališče (za »kulturo«), »Domoljub« pa bero kmetje, torej mora pisati »Domoljub« proti vzdrževanju gledališča iz davčnega državnega denarja, da bodo kmetje videli, kako zelo skrbi »Domoljub« za kmete! Oba lista pa izdaja Slovenska ljudska stranka oziroma društvo, ki pozna in podpira samo SLS!

Drugi slučaj: Klerikalci pravijo, da obsega njihova stranka vse stanove brez razlike. Oni obljubujejo vse dobro gospodi, obljubujejo vse dobro kmetom, obljubujejo vse dobro delavcem. Vse stanove naj družijo pod vrhovnim vodstvom SLS enotno »svetovno naziranje«, t. j. katoliška vera.

To stališče je spravilo klerikalce že pogosto v neprijetne škripce. Nam je še dobro v spominu, kako so takrat, ko je bilo hrane še malo, v Beogradu gospodje interpelirali zaradi izvoza živine. Eden je interpeliral za izvoz, drugi pa proti! Oba gospoda — bila sta to, če se prav spominjamo, posl. Brodar in Gostinčar — pa sta bila poslanca SLS. Take dvoličnosti še nismo zlepa doživeli!

Tretji slučaj: V Trbovljah je ve-

lik premogovnik, last bogate Trboveljske premogokopne družbe. V upravnem svetu te družbe sede tudi nekateri pristaši SLS. Na drugi strani pa bi SLS rada organizirala tudi delavce pod svojim praporom. Med bogatimi upravniki in ubogimi rudarji pa obstoje nepremestljiva nasprotja, ker podjetnik hoče dati delavcu nizko plačo in zahteva od njega mnogo dela, delavec pa hoče večji zaslužek in manj dela. Teh osnovnih razlik ne more niti najmanj izpremeniti okolnost, da hodita i gospod upravni svetnik i ubogi delavec vsako nedeljo k maši, kajti gospodarsko nasprotje kljub temu ostane. Zato pa SLS ne more za delavce storiti prav nič, če se noče zameriti svojim bogatim pristašem, oziroma za bogataše prav nič, ne da bi se zamerila delavcem. Ker pa skuša SLS vzdrževati zvezo na obe strani, je dvoličnost SLS jasna.

Zakaj to pripovedujemo? Zato, da vsakdo lahko vidi, da dandanes v politiki ne odločuje več »svetovni nazor«, ampak odločujejo gospodarski momenti. Kdor je za kmeta, ne more biti za gospodo in za velebanke! Kdor hoče delati za delavce, ne more biti ob enem tudi za fabrikante! Kdor je za velekapital, ne more biti ob enem tudi »prijatelj« kmetov in delavcem! To je jasno kot beli dan. Če pa kdo vseeno trdi, da je za bogatino in in za reveže, pa magari na podlagi kakšnega »svetovnega nazora«, ta ljudi vara in slepari.

Razne politične vesti.

»Delovna vlada.« — Po desetdnevem odmoru je bila sklicana seja parlamenta za v soboto dopoldne z dnevnim redom: določanje dnevnega reda. Gospod predsednik »delovne vlade« je bil odšel na lov v Subotico, g. Korošca ni bilo v Beogradu, g. minister dr. Gosar je »sedel« v ministrski klopi in klerikalni poslanci so pridno glasovali zoper ljudske koristi. Prihodnja seja bo v sredo. Na dnevnem redu so interpelacije opozicije. Kaj bi bilo s to »delovno« vlado, da ji opozicija ne da dela! Že dva meseca »delajo«, pa niso še dali od sebe piškavega oreha!

Kedar je predsednik vlade lovec, kedar je šef vladne stranke duhovnik in kedar je finančni minister bankir — tedaj znaša kmetijski proračun 138.342.257 dinarjev, torej ravno 1 procent celokupnega državnega proračuna! To se pravi, da dobi slovenski kmet od vsega davka, kar ga plača, ravno 1 cel procent nazaj za svoje potrebe. Ko pa je bila naša stranka na vladi, je bil proračun za kmetijstvo ravno še enkrat večji, a klerikalci so nas vseeno napadali, da vladamo proti kmetu! Kdo pa je sedaj proti kmetu?

Kako hočejo davke izenačiti. Vlada je obljubila, da bo davke izenačila med drugim tudi tako, da bo zemljiški davek po celi državi

odmerjen na podlagi čistega katastrskega donosa. Koliko je ta obljuba vredna, se vidi iz tega, da v Srbiji zemljiškega katastra sploh nimajo! Predno bo kataster gotov, naš rod sploh ne bo več davka plačeval, ker bo že pomrl.

Nezadovoljni duhovniki. Proračun ministrstva za vere je sestavljen tako, da so katoliški duhovniki zelo prikrajšani v svojih dohodkih. Najbolj so udarjeni tisti, ki imajo najnižje dohodke. Zato je razumljivo, da so tudi najbolj potrpežljivi duhovniki godrnjali proti vodstvu SLS. Če torej SLS niti interesov duhovnikov ne more ali pa ne zna zastopati, kako naj zastopa SLS kmečke in delavske koristi?

Danes ste prejeli v listu priložene položnice za poravnavo naročnine, ki znaša, kakor doslej 30 Din celo leto. Da se vam položnica kam ne zameče, je najboljšje, če nakazete naročnino z event. zaostankom takoj istega dne, pa imate mir za celo leto.

IZ STRANKE.

Kongres (občni zbor) Slovenske kmetijske stranke se vrši v nedeljo, dne 11. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne pri »Levu« na Gospodarski cesti v Ljubljani. — Strankino tajništvo je razposlalo poverilnice vsem krajevnim organizacijam, katere naj na sestankih 4. ali 8. decembra določijo delegate za kongres stranke.

Zgornja Šiška. Občni zbor krajevne organizacije SKS se vrši na praznik dne 8. decembra ob 3. uri popoldne v gostilni Franc Zajc v Zg. Šiški. V. Babnik, predsednik.

Kamnik. Seja okrajnega odbora SKS se vrši v nedeljo, dne 4. decembra, ob 10. uri dopoldne pri tov. Cerarju. — Prosim, da se člani gotovo udeležijo. — Fran Kristan, predsednik.

Bohinjska Bistrica. — Občni zbor krajevne organizacije SKS za Boh. Bistrico se vrši v nedeljo dne 4. decembra, točno ob 5. uri popoldne v jedilnici hotela »Markez« v Bistrici. Ker pride na ta občni zbor zastopnik centrale, so nam tudi pristaši iz Zg. bohinjske doline dobrodošli gostje. — Odbor krajevne organizacije.

Kranj. Seja okrajnega odbora se vrši v ponedeljek, dne 5. decembra ob 10. uri pri Peterčku.

Vsem somišljenikom in prijateljem SKS v Ljubljani! Krajevna organizacija SKS v Ljubljani je na zadnjem občnem zboru sklenila, da bo v zimskem času prirejala diskusijske večere. Prvi se bo vršil v petek dne 2. decembra t. l. ob 8. uri v prostorih Zveze kmetijskih fantov in deklet, Miklošičeva cesta 4, pritiče desno. Govori gov. Prepeluh o razvojni ideologiji agrarizma. Vabljeni vsi somišljeniki in prijatelji, tudi podeželski, če se mude v Ljubljani. — Tajnik.

Med naročniki »Kmetijskega lista« so nekateri, ki kljub večkratnemu opominu še do danes niso lista plačali za letošnje leto. Kdor je prizadež, ga prosimo, da stori svojo dolžnost!

Občinske volitve.

Sijajen napredek naše stranke pri občinskih volitvah v Ribnici na Dolenjskem. Pri nedeljskih volitvah 27. t. m. v občinski zastop ribniški je dobila naša stranka 102 glasov in s tem 10 odbornikov, ostalih 15 pa SDS. Listo SLS so pri srezkem poglavarstvu v Kočevju radi nepravilnosti razveljavili. — V Ribnici je bila naša krajevna organizacija šele letos ustanovljena in tako krasen napredek pri občinskih volitvah. Živeli Ribničani.

Občinske volitve v mariborski oblasti. V mariborski oblasti so se vršile v nekaterih občinah volitve, ki so pokazale tudi tukaj, da je kmetijska misel in kmetijska zavest močno ukoreninjena. Prinašamo nekaj izidov: Sv. Rupert: SKS 29 (3), SLS 179 (14); Griže: SKS 38 (2), SDS 82 (3), SLS 112 (5), soc. 75 (3), kom. 82 (4); Grajska vas: Kmet. del. lista 40 (4), SLS 29 (3); Vransko: Kmet. del. lista 130 (11), SLS 82 (6); Frankolovo: SKS 140 (12), SLS 66 (5); Nova cerkev: SKS 83 (9), SLS 79 (8).

Sodražica. SKS in SDS 129 glasov (7), župnikovi dve listi 193 (11), Lavrenčičevi dve listi 144 (7).

Srajca nique	90 —, 68 —, 58 —
Srajca cefir	120 —, 100 —, 80 —
Hlače vredi	60 —, 50 —, 45 —

Kravate, ovratnike, naramnice, nogavice in žepni robci. Prodaja se samo izbrano dobro blago po zelo niski ceni.

Veletrgovina
R. Stermecki
Celje

Celje leži cent. alno, dohod. vskov zelo ugoden.

MLADINSKI VESTNIK.

Orlavas. Društvo kmetijskih fantov in deklet »Zimzelen« v Orlavasi priredi v nedeljo dne 4. decembra »Miklavžev večer« v dvorani gosp. Martin Kapusa na Groblji ob Savinji. — Spored: 1. Ob 6. uri prihod sv. Miklavža, katerega bo pripeljal sam sv. Elija, njegovo spremstvo iz vrazjega dola pa direktor peklenške kurilnice Bažikuriš. 2. Pozdrav sv. Miklavža na zbrane zemlske trpine. 3. Razdelitev bogatih miklavževih daril starim in mladim, posebno pa tistim srečnim, ki bodo zapisani v nebeških zlatih bukvah. — Vso slovesnost bo povzdignila priljubljena godba in razni šaljivi prizori peklenjskih rogačev. Darila sv. Miklavža se zbirajo v gostilni Kapus. K obilni udeležbi vljudno vabimo. — Odbor.

Naročniki, ki dolgujejo še kak znesek »Kmetiskemu listu« na zaostali naročnini za letošnje leto, naj blagovolijo nakazati poleg naročnine za leto 1928 tudi zaostanek radi reda pri upravi.

Dopisi.

Dol pri Ljubljani. Zelo so se valali dotični volilci, ki so svojo usodo zaupali avtonomnim tigrom. Sedaj po volitvah se živ krst ne zmeja več zanje. Kamniška bistrica nas vedno bolj ogroža. Valovi derejo čez polje in travnike, odnašajo rodovitno zemljo ter puščajo za seboj kupe gramozja. Reveži so z velikim trudom kultivirali takozvano »gmajno«, da so imeli vsaj nekaj lastnega pridelka. Sedaj je pa ves njihov trud in nade ugonobila voda. Naši klerikalni veljaki, kateri so ob volitvah tako radodarni s pijačo, sedaj nimajo časa. Pa kaj njim mar! Sami so si že preje znali zagotoviti svoje zemljišče na takem kraju, da vsled povodnji ne trpijo škode. Bahači, ki se tako postavljate, da zmagate vse, sedaj покаžite, ko imate občino in vlado v rokah, da ne bo treba ubogim ljudem do pasu broditi po vodi. Zahtevajte od svojih poslancev, da nekaj store za svoje volilce. Poslanec Smodej je svoj čas dejal na shodu v Dolu: Kadar pridemo mi na vlado, takrat bo Slovenija pomnila, kajti ne bomo pobirali samo drobtinice, kakor Pucelj. Za časa Puceljevega ministrovstva se je vedno delalo pri regulaciji Save in Bistrice. Sedaj so pa dotični delavci, čeprav po večini volilci SLS, skoraj pol leta brez posla in zaslužka in še tisti, kar jih je delalo po zimi in spomladi, so morali pol leta čakati na plačo. — Posebno letos nam preti velika nevarnost, ker je na Bistrici pod bebiškim mostom glavni vodotoč popolnoma zasut. Ako pride še ena taka povodenj kot lansko leto, bo voda preplavila most in cela vas Videm bo pod vodo. Kljub temu predpisuje davčna oblast brezobzirno še večje davke kot lansko leto. Zahtevamo, da se že izvršena regulacija Bistrice vsaj toliko zajezi, da bomo imeli vsaj s čim plačevati, kajti letos je bila uničena vsa krma in je ves krompir segnil. Apeliramo na merodajno oblast, da se čim preje uredi to neznosno stanje, če ne, bo pri prebivalstvu minula potrpežljivost. Zakaj, pregovor pravi: Kadar narodna volja gine, tudi milost božja mine.

Cerklje pri Kranju. Naš župnik je vse sile napel, da bi možje, ki so podpisali kandidatno listo za občinske volitve, svoje podpise preklicali. Res v nekaterih slučajih se mu je posrečilo, ali uničiti je vendar ni mogel. G. župnik je pred volitvami dobil neko pismo, radi katerega je silno napadal nekega samostojneža, čeprav on tega pisma ni pisal. Cerkvena ključarja je odstavil, ker sta podpisala našo listo. Ako bo g. župnik še nadalje tako ravnal proti našim poštenim možem, bomo brezobzirno razkrili vse zadeve njegove bližnje okolice. Politika se tiče občinskega gospodarstva in vsi, ki davke plačujemo imamo pravico in dolžnost, da se pobrigamo, koliko in kam bo naš denar šel.

Kostanjevica. Dokler so klerikalci imeli v občini samo en glas večine, so še vedno nekako sramežljivo glasovali za prekomerne potrebe županstva, dasi že te po-

trebščine niso bile v nobenem skladu z dohodki in z davčno močjo prebivalstva. Ravnotako so se tudi pri določevanju doklad. nekoliko nazaj držali, ker jim takrat ni kazalo dvigati brezobzirno občinskih bremen do skrajne meje. Kajti pri tem bi se enemu ali drugemu odborniku iz župnikovega kota utegnile odpreti oči in bi mogel župan opetovano doživeti nezaupnico, kot se je to zgodilo lani pri prvi volitvi v cestni odbor. Zdaj pa je to drugače. Ko so klerikalci pri zadnjih volitvah dobili večino 5 odbornikov, jih je takoj minila obzirnost in so očitno pokazali svojo pravo naravo. Tekom letošnjega poletja smo zaman svarili prigrorske kmete, ki pri volitvah odločujejo, in jim vnaprej prerokovali, da bodo — čim zmaga pri občinskih volitvah ponovno SLS — zopet zvišane županske potrebe in v pokritje teh tudi vse doklade. Pa niso verjeli. Verjeli so klerikalcem, ki so tajili, da bi imelo občinsko osebje tolike plače, kakor smo mi ugotovili, in da ni res, da stane občino tajnik letno 100.000 kron. Po burnih volitvah pa je prišlo praktično občinsko gospodarstvo in v nedeljo je bila prva seja novega občinskega odbora, pri kateri se je obravnaval občinski proračun za leto 1928. Na tej seji so odborniki SLS gladko glasovali za vse postavke proračuna, če so potrebne ali ne, kakor tudi za vse zvišane doklade, katere je predlagal g. tajnik. Občinski odbornik Jordan je v imenu manjšine in kot predsednik SKS točko za točko pobil in neovrgljivo dokazal nesmiselno zapravljanje občinskega denarja. Dokazal je, da je občinski proračun od lanskega višji za 20.000 dinarjev in da je za 60.000 dinarjev višji od proračuna sosednje občine St. Jernej, ki je dvakrat toliko, kot naša. Proračun, ki je bil predložen lansko leto, je znašal potrebin 133.000 Din, proračun pa, ki ga županstvo sedaj predlaga, pa znaša 153.000 Din, ko se n. pr. potrebe občine St. Jernej omejujejo na samo 93.000 Din. dasi ta občina po svojem večjem obsegu resnično več potrebuje. Dalje je ugotovil tov. Jordan, da stane naša občinska uprava sama na sebi preko 48.000 dinarjev, da stane tajnik občino vsako leto nad 25.000 Din ali preko 100.000 kron, sluga pa da ima štirikrat večjo plačo, kakor oni v St. Jerneju, ki ima zagotovo trikrat toliko dela, kakor kostanjeviški. Župan Radkovič v St. Jerneju dobiva 1600 Din, župan Colarič v Kostanjevici pa letno plačo 3000 Din in še posebej za uradna pota 2500 dinarjev, skupj tedaj 5500 Din ali 22 tisoč kron. Klerikalnim odbornikom pa je proračun naklonil za enaka pota tudi 10.000 kron. — Posledice so se takoj pokazale. Pri določevanju občinskih dohodkov se je izkazal ogromni primanjkljaj za 124.422 dinarjev, katerega je klerikalna večina sklenila pokriti kar enostavno. Razen občinskih doklad na direktne davke so podvojili ali vsaj za 50 % zvišali vse druge naklade, da znaša sedaj: občinska naklada na pivo od litra 1'50 Din, na žganje 18 Din, na zaklana goveda od komada 40 Din, od telet in prašičev 20 Din in od drobnice 10 Din.

Na vino pa so naložili ti novi odborniki 500 odstotkov trošarinske doklade, tako da bo drugo leto plačati za vsak hektoliter 35 dinarjev državne trošarine in 175 dinarjev občinske doklade, skupaj tedaj 210 Din ali na vsak liter dva dinarja in 10 par. (Doslaj se je skozi šest let plačevalo 1 Din 22 par.) To so posledice sijajne zmage SLS. Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Občinski volilec je dobil na prvi občinski seji novega odbora tako plačilo, da ga bo žep vedno spominjal na gospodarske sposobnosti klerikalizma. Premislite vse to in sodite. Če boste po pameti in po pravici sodili, boste tudi obsodili in zapodili.

—č—
Iz radovljanskega okraja. Bonboni in cvetke obljub raznih vnetih agitatorjev SLS se že izvršujejo. Kdo se ne spominja še razpusta cestnega odbora, kaj vse so klerikalci obljubovali, da se bodo vse doklade če ne znižale, pa vsaj ostale na istem, kakor lansko leto. Ali razglas cestnega odbora pa govori drugače. Tam stoji tako-le zapisano: Seja cestnega odbora za Radovljico z dne 16. novembra je sklenila, da se za leto 1928 pobirajo sledeče doklade: 290 % cestnih doklad na vse neposredne davke, zemljarino, hišno razrednino, občo pridobnino in rentnino, poleg tega pa še 25 % cestno-okrajnih doklad k vsem neposrednim davkom, hišni najemnini in posebni pridobnini. To je pa druga štima, kaj ne ubogi, že tako preobloženi davkoplačevalci. Torej celih 315 % ti uboga kmetsko-delavska in obrtna para bodeš plačevala prihodnje leto. Za veliko industrijo na Jesenicah je pa poskrbljeno drugače. Člen 82. katerega je izglasovala delegacija SLS v Beogradu, je, kakor se sliši, samo cestnemu odboru za radovljanski okoliš vzel baje 63.000 Din, zato manjka sedaj denarja. Mesto podpor, katere so prihajale prejšnje leto za radovljanski okraj od tov. Pucelja, je letos, ko so v vladi SLS, polom na vsej črti. Vse so zarenarili, edina njihova politika je, da smejo kakega svojega uradnika spraviti na boljše mesto. Tako se bo zgodilo tudi s spraznjenim mestom sodnega predstojnika.

Poljanska dolina na Kolpi. Naš okraj najbolj zanima naša železniška proga. Spominjam se še, ko se je neki SLS agitator norčeval v župnišču, da se je g. Pucelj z lokomotivo prevrnil v Kolpo. Zavedni kmetje nismo kljub temu obupali in glej sedaj čitam, da je minister našo progno potrdil. Naš g. župnik so že v nedeljo pripovedovali, da je zagotovljena železnica in da vemo komu se imamo zahvaliti. Mi kmetje prav dobro vemo komu se imamo zahvaliti in kdo je stal in se boril vedno z nami. Zato bomo še bolj podpirali SKS. Dolžnost vseh kmetov Slovenije je, da podpirajo našo delavno stranko in ne škodljivo Slov. ljudsko stranko.

Paka pri Starem trgu. Že spet je nekaj časa minulo, kar se nisem oglasil v našem listu. Veliko imam za napisati od naše lepe Poljanske doline, ali ne pripušča mi čas. Le nekoliko mi je omeniti, da je naša krajevna organizacija imela svoj

sestanek 20. novembra 1927 in izjavila. prirčno zahvalo našemu voditelju Ivanu Pucelju in neumornemu Antonu Lušinu za vztrajnost in zmago glede naše železnice. Poljanska dolina jima bo trajno hvaležna. — Tudi mi je naznaniti, da je soproga tukajšnjega čevljarja Franca Fabijana, Katarina, umrla. Bila je hčerka našega tovariša Marka Majerle-ta, sedanega župana za občino Stari trg. — Naznanjam tudi vsem našim starim naročnikom, da sem prejel nabiralno polo za naročitev »Kmetkega lista« in vas vabim, da poravnate račun za prihodnje leto 1928 vsaj do 15. decembra 1927 pri meni — Peter Veselič, Paka št. 6, tajnik kraj. organizacije.

Kozje. Strasten boj med klerikalizmom in liberalizmom se je odigral preteklo nedeljo pri volitvah. Obedve stranki sta imeli načrt, da mora naša stranka izginiti iz političnega življenja v tej občini. Vsako sredstvo jim je dobrodošlo, da preprečijo in zaustavijo naš pokret. Ni se posrečilo ne enim ne drugim! Imeli bomo torej sedaj vsaj evidenco, kako nalagajo občinski možje občinske doklade in druge obremenitve na občane. Bog ne daj, da bi še kateri tarnal od onih, kateri je oddal glas gospodi, da preveč plačuje! Grajali bi lahko postopanje enih in drugih tudi na samem volišču, toda naj bo, počakajmo tri leta, pa bomo videli, slišali, nato bo pa padla mrena z oči vsem, kateri so se dali prevarati od gosposkih strank.

Iz Vuzenice. Bližajo se tudi pri nas občinske volitve. 4. december bo pri nas odločil, ali bo zmaga »Kmetko delavske liste« ali združene klerikalne (nazadnjaške) »Gospodarske listec«. Naša lista je 1. Zato je dolžnost vsakega zavednega kmeta, delavca in obrtnika, ki napredno misli, ki ima svobodni razum, ki hoče sebi in svojemu bližnjemu dobro, ki hoče, da ga občinske doklade ne bodo bolj tlačile kot do sedaj, ki hoče imeti v občini red, da glasuje za našo »Združeno kmetko-delavsko listo«, katero bosta čuvala naša vrla pristaša: Ivan Ruprecht in Anton Črešnik. Naj vsak stori svojo dolžnost, agitira od osebe do osebe, naj razjasni pomen občine in njenih volitev, ker zmaga bo gotovo naša, če vsak stori svojo dolžnost. — Pri nas se že dela dan, tukaj že žari. Vsi naši na plan, da ne bo zamujen dan. — Vzdignil se je kmetski stan, ki je zmiraj zaničevan, delavci ga podpirajo, ker žulje s kmeti si delijo. Zato kličem še enkrat na glas: Na plan, kdor je za nas; omahljivce zbudite, da potem ne bodo točili solze. Pri nas je 1. skrinjica za kmete in delavce. — Opazovalec.

Organizatorjem, ki so bili tako agilni in delavni, da so zbrali tekom zadnjega tedna »Kmetškemu listu« nad 100 novih naročnikov, bodi izrečena tem potom najlepša zahvala.

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri I G N. Ž A R G I, Ljubljana.

Novice in razno.

Ukinjenje celjskega upravnega sodišča. V ministrstvu pravde je vzpostavljena komisija za izdelavo pravilnika v svrhu ukinjenja upravnega sodišča v Celju.

Odprava vizuma med Jugoslavijo in Nemčijo. S 5. decembrom bo odpravljen med našo državo in Nemčijo prisilni vizum na potnih listih.

Za predsednika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je bil izvoljen g. Ivan Jelačin ml.

V Bosni dobijo zemljoradniki še enega državnoborskega poslanca, tako, da jih bodo imeli skupaj devet. Radikali pa zgube enega, katerega so hoteli prigrlojati.

Ponarejeni dolarji. — Finančno ministrstvo je razposlalo vsem denarnim zavodom okrožnico, v kateri opozarja, da so se pojavili v prometu ponarejeni ameriški dolarji.

Popravek in pojasnilo. V poročilu o oblastnih skupščinah, ki smo ga prinesli v št. 45. »Kmetkega lista« z dne 9. novembra, je pomotoma objavljeno, da so cestni okrajni odbori razpuščeni, in da se bodo volitve na novo izvršile. To poročilo se nanaša na letošnji spomladanski razpust cestnih odborov. Poročilo bi se moralo glasiti, da so cestni odbori bili vsi razpuščeni in so se vršile nove volitve.

Volnene nogavice, žepne robce, žemperje, ovratnike, kravate in naravnice najfinejše kvalitete po solidnih cenah za Miklavžna darila pri Franc Pavlin-u, Gradišče 3.

Majstrov večer. Ob desetletnici Majstrove zaprisege slovenskih borcev za »Jugoslavijo«, ki se je vršila pri »Liebl«-nu v Gradcu začetkom decembra 1917, pozivajo se vsi civilisti, vojaki in oficirji na družabni večer na »Verand« hotela Union, v soboto dne 10. decembra t. l. Vabijo se tudi vsi drugi Slovenci, ki so se nahajali v Gradcu v letih 1914—1918 in ki se spominjajo žalostnih, pa tudi veselih dogodkov.

Lepe denarne ngarade so razpisane za nabiralce novih naročnikov »Kmetkemu listu«. Kdor bi želel sodelovati in nabirati, naj javi upravi samo svoj naslov, da mu pošlje potrebno nabiralno polo.

Tatvina pri belem dnevu. V Ljubljani ima Mikličeva menjalnica v Kolodvorski ulici pritrjeno na svoji hiši izložbeno omarico in v njej razne inozemske bankovce. Preteklo nedeljo je neznan prefriganec med največjim prometom odnesel celo omarico z bankovci vred in brez sledu izginil.

Norec zažgal lastno hišo. V hercegovinskem selu Lepice je 46 let stari kmet Drago Vitić zažgal svojo lastno hišo, v kateri je zgorel tudi poldrugo leto star otrok, nakar je neznanokam izginil. Žandarmerija ga doslej še ni mogla izslediti.

Nesreča v gozdu. Viničar Peter Rubin, uslužbenec na graščini v Ormožu, je v gozdu pripravljaj za zimo drva. Pri sekanju bukev, mu je ena tako nesrečno padla na glavo, da je na mestu umrl.

Dva kmečka fanta na Golici zmrznila. Fanta iz Javorniškega Rovta pri Koroški Beli, 26-letni Janez Erlah in 19-letni Jakob Noč, sta šla dne 13. novembra na Koroško preko Golice. Golica je bila takrat že pokrita z meter debelim snegom. Ker fantov cel teden ni bilo nazaj, ju je šel čez nekaj dni iskat na Golico Erlahov brat. Po večdnem iskanju je našel oba v gozdu nad Savskimi jamami — zmrznjena. Trupli sta bili prepeljani v mrtvašnico pri Sv. Križu nad Jesenicami in tamkaj pokopani.

Moški postal ženska. V vasi Boru, v Bosni, živi 23-letni musliman, ki se je zadnja leta vedno bolj razvijal v žensko in te dni se je preoblekel v žensko. Fant, ki je sedaj punca, živi v haremu in opravlja domača dela. Njegova sprememba je bila tudi uradno ugotovljena in za beležena.

V Hercegovini kradejo konje. V bližini Mostarja v Hercegovini se je pojavila dobro organizirana tatinska družba, ki se peča zlasti s tatvino konj. Orožniki zasledujejo več slučajev, toda brez uspeha.

Adolf Joffe, eden glavnih boljševiških prvakov in Leninov sodelavec, se je pretekli teden v Moskvi ustrelil. Vzrok samomora so bili njegovi živci, ki so popolnoma opešali. Joffe je podpisal mirovno pogodbo med Nemčijo in Rusijo v Brest Litovskem.

Sovjetska Rusija je posodila Mongoliji 80 milijonov angl. funtov za gradbo strateške železnice do ruske meje. Mongolija je popolnoma pod ruskim vplivom.

TEDENSKI KOLEDAR.

4. decembra, nedelja: Barbara.
5. decembra, ponedeljek: Saba.
6. decembra, torek: Nikolaj.
7. decembra, sredo: Ambrož.
8. decembra, četrtek: Mar. spoč.
9. decembra, petek: Leokadija.
10. decembra, sobota: Judita.

SEJMI

4. decembra: Kamna gorica, Kamnik, Gomilsko, Polje, Šmarje.
5. decembra: Lož, Videm-Dobrepolje, Martinja vas.
6. decembra: Brezovica, Boh. Bistrica, Žužemberk, Borovnica, Sevnica, Dobrna, Luče, Murek.
9. decembra: Mokronog, Št. Lovrenc v Brežini, Buče, Vreška gorca, Dobova.
10. decembra: Sv. Jurij ob juž. ž.

VALUTE.

Berlin 13'55, Curih 10'94, Dunaj 8—, Newyork 56'64, Praga 1'68, Trst 3'08, London 277—, Pariz 2'22.

Rumunski ministrski predsednik umrl. V četrtek, dne 24. novembra je umrl rumunski ministrski predsednik Bratianu, ki je nad 20 let vodil usodo njegove države. Bil je ustanovitelj in vodja liberalne stranke, ki je ščitila interese veleposelstnikov in bojarov. Bratianu je povzročil tudi odpoved rumunskega prestolonaslednika Karla na kraljevski prestol, ker je preveč simpatiziral s kmečko stranko. Bratianu je igral v Rumuniji približno isto vlogo, kakor Pašić v naši državi.

PODLISTEK.

Fr. Levstik.

1831—1887.

(V spomin in opomin.)

Nisem mislil prvotno pisati o njem ob štiridesetletnici njegove smrti, ki je potekla dne 16. novembra 1927. leta, ker bo dne 28. septembra 1931. leta stoletnica njegovega rojstva, ko se bo treba primerno spominjati velikega moža. Toda način, kakó je del slovenske javnosti odpravil ta spominski dan, me sili, da se prikladam k besedi, zakaj: če večina slovenskega izobraženstva igra skrivalico, je ne sme igrati slovensko kmečko in delavsko ljudstvo, ki je jedro naroda. Kakor smo v tem listu ob desetletnici Krekove smrti povedali resnico o njem ne glede na desnico ali levico, takó hočemo storiti tudi o Levstiku, ker zgodovinska dejstva se ne smejo zamolčevati ali celó potvarjati niti verski, niti narodni, niti socialni misli na ljubo.

Kdo je bil Levstik?

Bil je nadarjen in globok človek — prvi za Prešernom v slovenskem pesništvu in pripovedništvu svoje dobe, ki je imel zlasti razvit dar za puščico in zabavljico, torej pomenja v tej stroki to, kar je bil Prešeren pred njim in Cankar za njim.

Levstika je prežgodaj ubilo splošno slovensko življenje in njegovo osebno življenje, da se ga je

lotila zagrenelost. Ne govorim o njegovem notranjem življenju, ker nismo Slovenci zanj naravnost odgovorni, dasi indirektno tudi, ko mu nismo ob pravem času omogočili vsakdanjega kruha. Ugotoviti pa moram dejstvo, ki ga navaja naša književna zgodovina, da je bil del slovenske duhovščine tisti, ki je zadal Levstiku prvi udarec, ko je njegove »Pesmi« razglasil za razuzdane in bogokletne ter jih dvanajst let imel zaplenjene, a njegova samega ob enem izgnal iz bogoslovja v Olomucu, kamor je bil odšel brez mature, ker ni hotel ničesar preklicati niti obžalovati. To ni bila trma, ampak zavest upravičene užaljenosti nad storjeno krivico od strani Jeranovcev, dasi je bil sicer Jeran sam narodno zaslužen človek, a po svojem mišljenju o slovstvu in življenju ozkosrčnež in nestrpn. Levstiku ni »izpodletelo« v bogoslovju (»Slovenec« z dne 16. nov. 1927, str. 5), ampak je treba označiti dogodek pravilno in reči, da je bil žrtev duhovniške ovadbe, izvirajoče iz neumevanja za svobodno duševno ustvarjanje.

Levstik ni bil samó pesnik in pisatelj, marveč je bil tudi jezikoslovec in kritik, ki je učil narod »peti in govoriti«, kakor je zapisal o njem njegov rojak Stritar. Kot jezikoslovec ni vedno zadel pravega, toda čistil je slovenščino; zakaj dejal je: »slovenščino s hrvaščino goniti v kozji rog: temú zdaj pravi se »slovanski slog« (Slovanski slog) in:

»En jezik moramo Slovani vsi pisati; Torci naj se slovenščina s hrvaščino pobratil«
»Bog nam ga daj en jezik, ali dragi moj! 'z hrvaščine, slovenščine se ne ustroji.«
(En jezik.)

Takó je zavračal poleg znanstvenih dokazov prizadevanje, da bi umetno kovali nekaj južnoslovanski jezik; nasprotno je teoretično in praktično učil, kakó se piše pravilno slovenski, s čimer je bil vzor in zgled mlajšim, ki so postali glede načina slovenskega pisanja njegovi učenci. Strogo, a nepristransko je presojal vse književne pojave; zakaj bil je slovstveni kritik prve vrste, ki ga je vodila resnica, o kateri je dejal: »Resnica je bila pred nebom in zemljo; resnica ostane, ko zemlja, nebesa minó« (Lesnike, 82.). In zopet je bil slovenski duhovnik, ki je v svoji oblastnosti, podpiran tudi od Bleiweisa, dajal slovstvene nauke Levstiku; zakaj Hitzinger, ki ga je nagnal nad Levstika urednik »Novic« dr. Bleiweis, je bil sicer učen zgodovinar, ali jezikovni in slovstveni kritik v slovenščini ni bil.

Levstik je bil pa prvi naš kritik tudi v — politiki. Ni moglo biti drugače, da je svoje kritično stališče prenašal na politiko, ki so jo delali deloma isti ljudje, proti katerim se je obračal v svojem jezikovno-slovstvenem prizadevanju; zakaj pošten in dosleden človek bo enak v politiki kakor v književnosti. Bil je izvrsten urednik prvega slovenskega res političnega lista v ustavnici dobi »Napreja« v Ljubljani ter

glavni sodelavec celovškega »Slovenca« in takrat mariborskega »Slovenskega Naroda«, a nekaj časa je izdajal na Dunaju zabavljivo šaljiv list »Pavliho«, ki ima trajno vrednost. Bil je neizprosni nasprotnik nemške in nemškufarske politike v naših deželah, ali nič manj slovenske breznačelnosti; zato je nastopal negativno proti absolutizmu, centralizmu in dualizmu, a pozitivno za združeno Slovenijo in politično solidarnost s Hrvati. Njegovo načelo je bilo:

Rod, ki sam se zaničuje
In oholo ne spoštuje
Vedno sebe in svojine,
Róžje v srce sam si rine;
In kako hče ta medlóba,
Da mu pride slavna dóba?
(Slovenci.)

V tem boju je imel opraviti tretjič s tisto slovensko duhovščino, ki je ob enem z delom posvetnjakov podpirala Bleiweisovo politiko. Ali je bil pri tem za kulturni boj ali ne (»Slovenec« z dne 16. nov. 1927, str. 5), odgovor na to je odvisen od tega, kakó pojmuemo to označbo. Res je, da ni nastopal zoper verstvo, cerkev in duhovščino kot takšne; res je pa tudi, da je z narodno-demokratskega stališča nasprotoval »Katoliški družbi«, kjer so se zbirali Bleiweisovi (Costa), Jeranovi (Jeran, Čebašek) in nemški fevdalci (grof Wurmbrand) in ki jo je branil proti Levstiku v »Zgodnji Danici« bivši jezuit, a poznejši delavni šolnik Matej Močnik z utemeljevanjem, da je treba katoliško prepričanje

Boj med orožniki in razbojniki. Že v zadnjem listu smo poročali, da so iz bihaškega zapora pobegnili štirje na smrt obsojeni razbojniki. Zasedovale so jih večje patrole orožnikov. V nekem gozdu so trčili skupaj in razbojniki so v boju dva orožnika ubili nato pa zopet brez sledu izginili. Oblasti so pomnožile orožniške zasledovalne patrole in upajo, da se jim posreči razbojnike žive ali mrtve dobiti v pest.

Silen potres v Chile. V južno-ameriški republiki Chile je bil preteklo soboto silen potres, ki je porušil več hiš v mestu Aisen, ob obali pa je bilo razbitih nekoliko ladij.

Atentat na dunajskega župana. Preteklo soboto je neki brezposelni gledališki igralec na Dunaju sedemkrat ustrelil proti županu Seitzu, v trenutku, ko je stopil v svoj avto. Župana ni zadela niti ena kroglica. Atentatorja so aretirali.

Astrijski zdravniki protijo s štrajkom. Po avstrijskem časopisu se te dni močno razpravlja beden položaj dunajskih zdravnikov. Na podlagi zakona o zaščiti delavcev in nameščencev, ki velja za avstrijsko republiko, se zdravi skoro vse mestno prebivalstvo v delavskih zdravstvenih ustanovah tako, da privatni zdravniki nimajo skoro nič posla in so prišli vsled tega v silno težak, gmoten položaj. Zdravniki zahtevajo, da se bogatejši in bolje plačani nameščenci ne smejo zavarovati ter zahtevajo v tem smislu spremembe zakona.

V Zeppelinovih tvornicah v Nemčiji grade nove velikanske zračne ladje, ki bodo vršile redni zračni promet med Evropo in Ameriko. Eden teh velikanov bo zgrajen že do maja prihodnjega leta. Najprej pojde na poskusno vožnjo po nemški državi, nakar se z Bodenskega jezera dvigne za polet v Ameriko.

Trpežni plašč 4*0—, 380—, **265—**
Moderni velour 800—, 6*0—, **650—**
Otomani in pijs 1420—, 1210—, **980—**

Krila, bluze, kostume, obleke in razni jumborji. Nudi se samo prvovrstno blago, za kar jamči slovesna trdka.

Veletrgovina

R. Stermecki
Celje

Velika in enturna prodaja.

Kitajski razbojniki so v provinci Shansi ubili misijonarja tamošnje nemške cerkve.

Linčan sovjetski komisar. Znani sovjetski komisar, za notranje zade-

ve Beloborodov, ki je dal pomoriti rusko carsko rodbino, je te dni prišel v Jekaterinburg, da agitira za sovjetsko opozicijo in za Trockega. Pristaši sedanje vlade so ga pričakovali s kamenjem in batinami. Ko se je Beloborodov prikazal na ulici, ga je množica tako pretepla, da so nezvestnega prepeljali v bolnico in bo težko okreval. Borba med ruskimi boljševiki je na višku. Iz boljševiške stranke so bili že izključeni glavni kolovodje in predvsem čifuti, tako Trocki, Zinovjev, Kamenjev in drugi.

Amerikanci gradijo jeklarne v Rusiji. Sovjetska vlada in ameriški bankir Farquhar sta podpisala pogodbo, po kateri bo zgradil Amerikaneec v južni Rusiji veliko jeklarne; stala bo 20 milijonov dolarjev in bo na najmodernejši način opremljena. Stroške jeklarne bodo odplačali Rusi v šestih letih, nakar bo prešlo podjetje v njih last.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošne hranilnice št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzjavke »Kmeti dom«. Telefon št. 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročilu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na knjižice

6%

brez od-povedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2, in od 3.—4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

in versko zavest staviti pred narodno. Levstik je pa pel:

Jaz nisem popom upogibal
Ni licemerom se krivil;
Poniglavce sem vedno šibal:
Zató vražen sem vedno bil.

(Sovražnikom.)

Kaj je bil njegov gonilni nagib, oziroma v čem je bila njegova glavna veličina, ki iz nje izvirajo vse druge kakor iz svojega žarišča? Kar je bil in kakor je bil, vse ima svoj začetek in konec v njegovi jekleni značajnosti, ki dela zaradi stvari same v polni, neomajni prepričanosti o svetosti svojega početja. Ne glad, ne naltcevanje o podkupljivosti s strani Bleiweisovcev, med katerimi je bilo mnogo kosmatega materializma, ne odrivanje in zasramovanje (Costa je dejal o njem: »Pogine naj pes!«) — nič ga ni moglo odvrniti od začrtane poti, ki je bila: boj proti rodoljubju praznih besed za rodoljubje požrtvovalnega dejanja in svobodno duševno ustvarjanje. Nihče drugi nego Levstik je mogel in smel zabrusiti v obraz takratnim slovenskim mogotcem:

A vendar glave ne uklanjam
Ter vam ne bodem je nikdar,
I brez bojazni še oznanjam:
Ti slepec si, a ti slepar!

(Sovražnikom.)

Ako hoče današnji rod popraviti, kar so zagrešili nad Levstikom duhovski in posvetni rojaki, potem je treba, da prvi, t. j. duhovski izobraženci, priznajo in obsodijo početje svojih prednikov ter da ne delajo sami enakih ali podobnih krivic; drugi pa, t. j. posvetni iz-

obraženci, ki se štejejo za naslednike Levstikovega dela, naj mu res sledé po njegovi jezikovno-kulturni in narodno-politični vsebini. Del posvetnih izobražencev namreč misli deloma iz zaslepljenja, deloma iz želje po trenutni oblasti, da more in zató sme prezirati ves zgodovinski razvoj ter v novi državi preskočiti iz slovenstva v kulturno in politično južnoslovanstvo brez prehoda in ostanka. To ni možno ker ni polnega južnega slovanstva brez slovenstva, ako hočemo namreč organično in zató harmonično celoto brez enostranske premoči. Kakor se je to posvetno izobraženstvo ob štiridesetletnici Levstikove smrti spomnilo tega dogodka pravilno glede njegovih duhovskoonarodnjaških preganjancev, takó bi bilo na drugi strani, čeprav kot skromne beležke, vendar le zgodovinsko točno, ako bi se bil nekoliko bolj osvetlil njegov boj za slovenščino kot samostojni jezik in bi se ne bilo čisto prezrlo njegovo prizadevanje za združeno Slovenijo (»Življenje in Svet« z dne 12. novembra 1927, str. 1026—1028). Nasprotno je politično glasilo večine slovenske duhovščine v tem oziru pravilno zaklicalo: Nazaj k Levstiku (»Slovenec« z dne 16. novembra 1927, str. 5), a seveda pri tem pozabilo klic, ki si ga glede Levstikovega preganjanja z duhovniške strani dovoljuje jaz: Naprej preko jeranovstva za svobodno duševnost!

Kdo je v prvi vrsti poklican, da bi bil dedič Levstikovega slovenstva in južnega slovanstva po njuni vsebini? Dasi spada Levstik vsemu narodu, vendar je po svoji notranjosti in zunanosti v prvi vrsti vaš človek, slovenski kmetje! Vsi, ki ste hodili v šolo, poznate vsaj v skrajšanem obsegu njegovega »Martina Krpana«, v katerem je pokazal v priliki ali pri-spodobi pomen in moč slovenskega kmeta-grč, ki se ne boji ne cesarja, ne birača, ne Brdavsca, ne ministra. O, da bi bilo takó, da bi se slovenski kmet zavedal svoje veljave, ki mu jo daje nepremakljivost matere-zemlje, s katero se mu omogočuje in zavaruje njegova duševna samostojnost! Kmet, ki ne čuti v sebi le Krpanove telesne moči, ampak zlasti njegovo samozavest, ki mu daje poguma ter uravnava in vodi njegovo telesnost v pravi tir, tak kmet bodi v prvi vrsti dedič Levstikove oporoke: boja za svoj dom in rod v zvezi z drugimi južnoslovanskimi kmeti! Združi naj se s slovenskim delavcem, čigar glavni književni predstavnik je Cankar, ki sicer tudi pripada vsemu narodu! V zvezi z obema — kmetom in delavcem — bodi kot njiju misleča in izvršujoča glava slovenski izobraženec, čigar najbolj izrazit predstavnik, čeprav zopet last vsega naroda, je Prešeren, ki se brez predhodnikov dviga iz nižine kakor osamljena gora: genij slovenske besede in misli.

Ko je bil obžalovanja vreden

Dežman, ki je bil Levstikov učitelj v gimnaziji, zapustil slovenstvo, je postal Levstik kot Prešernov duševni sorodnik dedič njegove besede in misli med nami, ki ju je zvesto čuval do svoje smrti kljub vsemu in vsem, da ga je v novejši dobi mogel zamenjati Cankar. To so bili trije največji duhovali slovenstva — vsi Kranjci: Gorenjec, Dolenjec in Notranjec — v književnosti in narodnem življenju; zakaj resničen umetnik in resen znanstvenik kaže narodu bolj pravilno pot njegovega razvoja in namena, kakor politik po poklicu, ki ni vedno prost osebne sebičnosti ali strankarske grabežljivosti, zagrizenosti in zaslepljenosti.

Prav bi bilo, da bi se Levstiku ob stoletnici rojstva postavil spomenik v središču Slovenije, ko ga že ima v svoji domači fari: v Velikih Laščah; toda najprej naj prevzame ves narod zavest Levstikove veličine: njegovega resnicoljubja in svobodoljubja, njegove pristnosti in resnosti, njegove poštenosti in doslednosti v jeziku, književnosti in javnem življenju, a temu spoznanju naj sledi vztrajno posnemanje. Na njegov grob pa zapišimo besede, ki jih je sam namenil Prešernu, a veljajo tudi zanj:

Ti hitro vzel, veliko si končal

(Na Prešernovem grobu.)

Dr. Drag. Lončar.

Strahovite poplave v Alžiru. V sled poplav, ki so nastale po zadnjem deževju v Severni Afriki, je bilo pod vodo nad 1 milijon ha pokrajine. Preko 300 oseb je utonilo. Voda je prodrla v pristaniško mesto Mostaganem in ga v kratkem času popolnoma preplavila. Del mesta je porušen. Škoda znaša več milijonov frankov.

Žganjarna in pivovarna pod zemljo. V ameriškem mestu Detroit so policijske oblasti odkrile pod zemljo velikanske hodnike in kleti, kjer so bili nameščeni stroji za whisky (žganje) in pivo. Dnevno so proizvajali do 300 sodov piva. Ker je v Ameriki prepovedano točenje alkoholnih pijač, so oblasti zaplenile nešteto sodov žganja in piva s celo tovarno vred.

Ponarejevalci črnovcev. V Nemčiji in Franciji so razkrili večjo družbo, ki se je bavila s ponarejevanjem in razpečevanjem ruskih črnovcev. Glavni vodja je bil neki georgijanec, katerega so podpirali nemški nacionalisti. Podpiral in finansiral pa je celo ponarejevalno

akcijo neki angleški petrolejski milijonar, ki je hotel spodkopati zdrav temelj ruski valuti. Pri omenjenemu georgijancu so našli cele zaboje ponarejenih ruskih bankovcev.

Krivi sv. Peter pri mladi vdovi. V neki slovaški vasi se je pojavil začetkom t. m. mož z dolgo belo brado in v beli obleki ter zatrjeval ljudem, da je on sv. Peter. Nastanil se je pri mladi vdovici v vasi. Kmetje so se vsak večer zbrali in prinesli »sv. Petru« bogate darove ter molili. Starec je rekel, da ga je poslal sam Bog na zemljo, da objavi ljudem konec sveta. Nastal bo vesoljni potop, samo eni vasi bo Bog prizanesel. Da bi bilo prizaneseno njihovi vasi, so kmetje lažnemu sv. Petru znesli skoro ves denar, najboljšo hrano in vino. Ko bi moralo biti konec sveta, so se ljudje čudili, da se ni ničesar zgodilo in ni bilo vesoljnega potopa. Kmetje so drveli k vdovici, da porajajo sv. Petra, kaj je to. Med tem sta pa že sv. Peter in mlada vdova brez sledu z vsemi darovi neznano kam izginila. Orožniki sleparja vneto zasledujejo.

Narodni gospodar.

Druga oblastna in vinska razstava in sejem v Ptuj. Druga vinska razstava, združena z vinskim sejmom, se zopet vrši v Ptuj za celo mariborsko oblast in sicer so določeni dnevi: nedelja 15., ponedeljek 16. in v torek 17. januarja 1928. Otvoritev je 15. januarja ob 10. uri v Društvenem domu v Ptuj. Kakor se nam javlja, ta razstava s sejmom ne bo zaostajala za prvo, ampak bo po kvaliteti vin še boljša. Razstavijo lahko vino vsi vinogradniki in vinski trgovci v mariborski oblasti. Od vsake vrste vina se mora razstaviti šest butelj. Te bodo od razstavnega odbora enotno etikirane. Do 31. decembra t. l. se sprejemajo prijave za razstavo, in to na posebnih prijavnicah, ki jih izdaja razstavni odbor. Dosedanji razstavljalci dobijo prijavnice dostavljene na dom, vsi novi razstavljalci naj se javijo pri razstavnem odboru v Ptuj, na okrajnem zastopstvu, kjer se dobijo tudi vsa

druga pojasnila. — Za posetnike razstave bo polovična vožnja po železnici, za tujce izven države se bo znižal vizum. Vstopnina na razstavo in sejem znaša 10 Din za osebo.

Sejem za kožuhovine v Ljubljani se vrši dne 23. januarja 1928 v prostorih Ljubljanskega velesejma sporazumno z upravo istega in Lovsko zadruzo. Opozarjamo vse lovce, da divje kože najbolje prodajo na tem sejmu in naj jih ne oddajajo poprej raznim prekupcem. Lovska zadruga ima direktne zveze z domačimi in tujimi odjemalci, ki plačujejo za blago svetovne cene. Seveda pa mora biti sbrana mnogo blaga, ker samo tako je mogoče povabiti na nakup inozemce, ker se jim sicer potovanje ne izplača. Zato je dolžnost vsakega zavednega lovca, da pošlje vse pridobljene kože na naslov: »Divja koža«, velesejem, Ljubljana, ker samo v slogi in medsebojni podpori je moč in izgled na uspeh. Pri tej priliki opozarjamo vse lovce, da dobro in pravilno posušijo kože. Škoda bi bilo, če bi se vsled nepazljivega ravnanja skvarile, ker bo blago vsled zgodaj nastopivše zime sicer prav dobro. Ne sušite kož na peči, ampak na zraku! Kožo se mora dobro očistiti in napeti. Dobro posušena koža je vredna še enkrat toliko kot slabo posušena iste kakovosti. Vsakdo, ki poveri kožo v prodajo »Divji koži«, zamore takoj dobiti do 60% njih vrednosti kot predjem. — Vsa podrobna pojasnila daje urad velesejma v Ljubljani.

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI so:
„GRITZNER“
in **„ADLER“**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih oprelih. — Istotam švicarski
pletilni stroji **„DUBIED“**.
Pisalni stroji **„URANIA“**.
Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Pšenico, rž, fižol

(mandalon, ribničar in prepeličar) ter vse druge
poljske pridelke kupuje po
najvišjih cenah

„EKONOM“ osred. gospodarska zadr.,
LJUBLJANA, Kolodvorska 7.

Izšla je
Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 898 dnl.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obračtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg 12

IZJAVA.

Podpisani Pavel Ferlie, posestnik v Dragi, občina Sora, obžalujem vse obdolžitve in žaljivke, katere sem izrekel dne 19./XI. 1927 o Jožetu Kušarju, posestniku v Dragi ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnega kazenskega postopanja.

Draga, 24. nov. 1927.

Pavel Ferlie.

PREKLIC.

Okr. sodišče Gornja Radgona je dalo preklicati Franceta Fradl, posestnika v Galuškaku, radi zapravljivosti. Varuh je sin Franc Fradl. — Marija Fradl, soproga.

Kmetje!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte vsakega vrtnarja, ki v našem listu nudi svoje blago.

Svoji k svojim!

DENAR

ni priravnate, ako kupite dobro blago za oblačila in perilo; to pa le zato, kar

najdete

v obliki znani, nad 50 let obstoječi trgovci

R. Miklauc
»Pri škofu«, Ljubljana

zelo velike strokovne odbrane zaloga prvovrstnega kamarna za moške obleke, fine svile, volnene in perilno blago za ženske obleke, kakor tudi vse druge vrste blaga. — Pošta plačljiva pošti. — Naročila po pošti se takoj izvršijo.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

(Žiro-račun pri Narodni banki)

Pošt. ček. rač. 13.853

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.